

незаконної вигоди. Такі ситуації обов'язково повинні набувати розголосу по радіо, телебаченню та у соціальних мережах, оскільки такі повідомлення носять терміновий характер та переважна частина населення повинна бути проінформована. Разом з тим необхідно обережно підходити до формування змісту таких повідомлень та їх об'єму.

Рекомендовані форми залучення суспільства до протидії корупції в Україні вироблені та закріплені слідчою практикою. Проте цей перелік не є вичерпним. Кожен працівник поліції вправі змінювати та доповнювати їх, виходячи із ситуації, що склалася за конкретною справою, та обстановки, яка триває під час розслідування злочину.

Отже, зважаючи на вищевикладене, можна стверджувати, що активна участь громадянського суспільства у протидії корупції в Україні має величезну перспективу зниження рівня корупції у державі. За час існування та дії державної антикорупційної політики Україна досягла значного успіху, проте поглиблене дослідження цього питання та діяльне залучення суспільства до боротьби з корупцією у майбутньому зможе дати потужний поштовх в економічному, соціальному, політичному розвитку країни.

Список використаних джерел:

1. Безпалько А. Державна служба боротьби з економічною злочинністю на захисті економічних інтересів суспільства: історично-правовий аспект. Міліція України. 2011, № 7-8. С. 16—19.
2. «Круглий стіл» з питань розвитку громадянського суспільства, пріоритетів та завдань державно-громадської взаємодії: стаття. Національний інститут стратегічних досліджень. 2017, Київ. URL: <https://niss.gov.ua/news/novini-nisd/krugliy-stil-z-pitan-rozvitku-gromadyanskogo-suspilstva-prioritetiv-ta-zavdan> (дата звернення: 21.11.2021).
3. Мельник М. І. Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії): монографія. Київ, КНУ, 2004. 400 с.

Семенюк Д.С.

здобувач вищої освіти 3 курсу ННП ПФПП Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

науковий керівник:

Санакоев Д.Б.

завідувач кафедри фінансових та стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

РОЛЬ ТА МІСЦЕ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ ТА КОРУПЦІЇ

Схвальною є активна позиція тих науковців-кримінологів, які на основі наявного матеріалу намагаються доповнювати сучасні знання у сфері

запобігання корупції для їх використання у практичній роботі. Не останньою чергою це стосується і проблем залученості громадянського суспільства в справу протидії корупції в Україні.

У цьому питанні передусім потрібно відмовитися від поверхневого розуміння природи громадянського суспільства, яке багатьма сприймається на догматичному рівні, в кращому випадку – через призму доктринальних праць зарубіжних учених, але без спроб усвідомлення її в контексті вітчизняного національного розвитку та специфіки сучасності.

Адже саме активні суб'єкти громадянського суспільства є найбільш ефективними комунікаторами з громадянами України щодо успіхів і невдач в антикорупційній діяльності. Подекуди саме від їхньої оцінки та позиції залежить результативність роботи тих чи інших органів державної влади, аргументованість прийнятих рішень у сфері протидії корупції та ін. У поєднанні з активним використанням засобів масової інформації, соціальних мереж, фінансової підтримки міжнародними донорами, вплив громадських організацій, що здійснюють антикорупційну активність в Україні, дуже значний. Тому аналіз їх місця і ролі у виконанні громадянським суспільством своєї частини роботи в мінімізації корупції потребує уважного та виваженого підходу.

Закон України «Про запобігання корупції» дає таке визначення корупції: «корупція - використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей» [1].

Багато хто небезпідставно вважає, що громадянському суспільству взагалі належить найважливіша роль у процесі демократизації держави. Реалізуючи природний стан людини, в якому вона прагне задовольнити свої права через реалізацію власної свободи у співпраці з однодумцями, громадянське суспільство забезпечує народ можливістью брати участь в управлінні державою, а значить наділяє кожного правом визначати своє майбутнє. Без укріплення інституту громадянського суспільства не можна створити верховну державну владу, засновану на принципі визнання людини основною цінністю та відчутті поваги до її прав і громадянських свобод [2, с. 150].

Отже, суб'єктами протидії корупції є не лише особи, наділені адміністративно-розпорядчими функціями та державні службовці, але й звичайні громадяни та юридичні особи. Щодо фізичних осіб у цьому контексті розуміється не обов'язок людей протидіяти корупції, а їхнє вільне волевиявлення здійснювати таку протидію. Це й повинно стати концептуальною ідеєю протидії корупції в Україні, яка дозволить будувати дієву стратегію вирішення зазначеної проблеми [3, с. 148–149].

Як зауважує В. Нестерович, участь громадськості відіграє вагому та важливу роль у формуванні та реалізації державної антикорупційної політики. Через стійкі та ефективні формати взаємовідносин між громадськістю та органами публічної влади формується співпричетність і співвідповідальність щодо змін у політичному, соціальному, економічному житті країни. Тож, уже давно виникла практична необхідність щодо створення інституційних і правових механізмів участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики загалом та антикорупційної її складової частини зокрема [4, с. 10]

Звісно, що громадяни мають активніше долучатися до формування державної політики у сфері протидії корупції. Громадські організації повинні використовувати такі механізми протидії корупції, як консультації з громадськістю, участь у робочих групах, круглих столах із представниками органів державної влади, місцевих органів влади, міжнародними, зарубіжними громадськими організаціями, здійснювати громадські експертизи й моніторинги, проводити громадські слухання з питань протидії корупції, а головне – контролювати виконання органами державної влади та місцевого самоврядування Національної антикорупційної стратегії, вносити безперервно (протягом часу дії Стратегії) пропозиції щодо її корегування та доповнення, а також виконання політичних рішень [3, с. 148].

Для підвищення дієвості протидії корупції засобами, доступними громадянському суспільству, необхідна підтримка з боку органів державної влади та органів місцевого самоврядування утворення громадських організацій, що визначають метою своєї діяльності ознайомлення населення із загрозами, які несуть для суспільства корупція та корупційна злочинність, підвищення рівня громадянської свідомості та активності населення в протидії цим злочинам.

Основними організаційно-правовими передумовами ефективної участі громадськості у формуванні та реалізації державної антикорупційної політики в Україні назвемо: 1) підвищення інформаційної відкритості та прозорості діяльності органів публічної влади, вчасного ними інформування про свої рішення, вичерпних пояснень про наміри; 2) забезпечення доступності та підзвітності органів публічної влади, особливо в тих питаннях, що стосуються безпосередньо громадян; 3) здійснення подальшого вдосконалення чинного законодавства, що забезпечить дієві механізми для участі громадськості у формуванні та реалізації державної антикорупційної політики; 4) налагодження стійких форм конструктивного діалогу між громадськістю та владою щодо формування та реалізації державної антикорупційної політики на принципах партнерства та взаємодії [4, с. 11].

Взагалі, досвід протидії корупційній злочинності дає підстави звернути увагу й на те, що основним завданням всіх правоохоронних органів України є, перш за все, вживання заходів превенції суспільно небезпечних діянь, зокрема, пов'язаних з корупцією та організованою злочинністю. У зв'язку з цим, протидія корупційній злочинності повинна охоплювати чотири сфери суспільних правовідносин: 1) загальна організація – це сукупність

організаційних (облік, реєстрація); 2) управлінська (прогнозування, планування, координація, визначення стратегії і тактики); 3) профілактична (реалізація програм і планів, здійснення профілактичних заходів); 4) контрольна (вивчення практики, встановлення тенденцій злочинності), а також інших дій органів та установ, які взаємодіють із правоохоронними органами України для досягнення спільних результатів у протидії корупційній злочинності.

Залежно від ієрархії причин та умов корупційної злочинності, у структурі їх запобігання виокремлюють такі форми діяльності: загальносоціальна, спеціально-кримінологічна та індивідуальна профілактика кримінальних правопорушень.

Загальносоціальна профілактика корупційної злочинності послідовно здійснюється усім прогресивним розвитком суспільства. Вона пов'язана з найбільш тривалими та значущими видами діяльності, заходами розвитку ринкової економіки, забезпечення прав, свобод та законних інтересів громадян, підтримки культури та моралі в суспільстві, зміцнення законності, соціальної захищеності населення. Ці заходи мають найбільш масштабні цілі, і так загально-соціальна профілактика правопорушень пов'язаних із корупційною злочинністю виходить за рамки інших видів профілактики злочинів [5, с. 82].

Таким чином, прийняття у найближчій перспективі нової Антикорупційної стратегії на наступні роки має стати результатом всебічного, ґрунтовного аналізу поточної ситуації в державі з урахуванням існуючих викликів та загроз, які завдає корупційна злочинність, базуватися на аналізі попередніх зусиль, кореспондуватися зі загальноєвропейськими тенденціями у сфері протидії корупції та організованій злочинності, а також зважати на позитивний досвід боротьби з корупційною злочинністю у зарубіжних країнах беручи до уваги напрацювання і вітчизняних, і міжнародних експертів.

Також основною метою державної політики у сфері протидії корупційній злочинності має стати створення ефективної системи запобігання і протидії цим явищам, виявлення і подолання їх соціальних передумов та наслідків, викриття корупційних правопорушень, обов'язкового притягнення винних до відповідальності. Успішна протидія корупційній злочинності можлива за умов наявності належного законодавства, ефективного його застосування компетентними органами державної влади і координованості, поінформованості громадськості про здійснення заходів із запобігання і протидії корупційній злочинності, взаємодії інститутів громадянського суспільства з органами державної влади у сфері формування та реалізації державної антикорупційної політики, підтримки антикорупційних заходів громадянським суспільством. Тому ефективність реалізації напрямів щодо запобігання корупційній злочинності не може бути досягнуто шляхом поодиноких і несистемних дій на різних рівнях, а потребує довгострокових соціально-економічних, політичних та правових перетворень. Ця діяльність має ґрунтуватися на поєднанні низки запобіжних і репресивних заходів.

Список використаних джерел

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700- VII. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
2. Валле В. Корупція: роздуми після Майдану. Київ : Дух і Літера, 2015. 280 с.
3. Бусол О.Ю., Костенко О.М. Концепція протидії корупційній злочинності в Україні потребує нових підходів: основні тези. Публічне право. 2016. № 2. С. 143–151. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2016_2_21
4. Нестерович В.Ф. Роль громадськості у формуванні та реалізації державної антикорупційної політики в Україні. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2016. Вип. 3. С. 5–13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2016_3_3
5. Луценко Ю. В. Протидія злочинності в сучасних умовах. Соціальноправові студії. 2020. Вип. 1(7). С. 79–84.

Садовий Р.О.

здобувач вищої освіти ННІП ПФПНП Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Санакоев Д.Б.

кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри фінансових та стратегічних розслідувань Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ЩОДО ОКРЕМИХ АСПЕКТІВ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ПРОТИДІЇ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У КРЕДИТНО-ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ

До правоохоронних органів інформація про наявність ознак вчинення кримінального правопорушення може надходити з різних каналів. Алгоритм дії оперативних співробітників Національної поліції по розкриттю того або іншого кримінального правопорушення залежить не тільки від джерела отримання оперативно-значущої інформації, а й від багатьох інших факторів. Наприклад, від того, чи є можливість використовувати весь спектр оперативно-розшукових можливостей чи ні, які сили і засоби можуть бути залучені для реалізації отриманої інформації і т.п. [1, с. 106].

Залежно від джерела отримання первинної інформації, її достовірності та об'єктивності, виникають різні оперативно-розшукові ситуації по виявленню і розкриттю кримінальних правопорушень. Перша оперативно-розшукова ситуація полягає в тому, що до органів Національної поліції надійшла заява безпосередньо від потерпілого. Таким потерпілим може бути як фізична, так і юридична особа. У заяві можуть зазначатися конкретні факти скоєння